

Tere hommikust kõigile siin ja sealpool ekraani, kes on leidnud aja, et pühendada tänane päev toiduainetööstuse põletavamatele teemadele!

Minu nimi on Sirje Potisepp, olen Toiduliidu juhataja ja siin täna teie ees juba 16. korda aastakonverentsi modereerides. Tuletan kohe meelde, et palun pange saalis mobiiltelefonid hääletule režiimile, et mitte segada.

Eelmisel aastal alustasin oma avakõne sõnadega: „elame keerulisel ajal“. Nüüd, kui möödunud on aasta, pean alustama paraku nii, et „elame ennenägematult keerulisel ajal“.

Juba enne Ukrainas puhkenud sõda sattus toiduainetööstus olukorda, kus lühikese aja jooksul on tootmissisendite hinnatõus olnud ääretult järsk. Ja seda just siis, kui hakkasid ilmnema koroonaviiruse mitmete lainete laastavast mõjust taastumismärgid. Elekter, kütus, gaas, toidutootmise alustala teravili, pakend, tootmissisendid, palgad – kõik on pidevas tõusus.

Täpsema pildi tuleviku hindadest näitavad meile eeloleva suve ilmad ja sügisene saak, kuid ma ei taha täna kirjeldada olukorda ainult mustades toonides. Me saame suht hästi rahuldada oma sisemised vajadused ning Eesti toiduainetootjad on ka kinnitanud, et on valmis asendama poelettidelt kõrvaldatud Venemaa ja Valgevene kaupu.

Veel üks meie sektori väljakutse – muutused jaeturul, paraku eriti nendes kettides, mis ei kuulu Eesti omanikele. Oleme jõudnud olukorda, kus tootja enam hinda ei juhi ning jaekettide kohati hiiglaslikud juurdehindlused mõjuvad laastavalt tootjate sissetulekutele ja konkurentsivõimekusele. Jõulisele hinnasurvele andis hoogu juurde ka Lidl'i sisenemine Eesti turule. Tulemuseks on mitmete Eestis toodetud toidukaupade kadumine lettidelt. Seega Eesti toidukaupade kättesaadavus langeb. Ja seda ajal, kui Konjunkturiinstituudi andmetel moodustab kodumaiste tavatoodete osakaal poekettide sortimentides kokku vaid 58%, kuid tarbijate eelistus püsib eestimaise osas endiselt kõrge. Leian, et siin on, vähemalt osadel kettidel kõvasti arenguruumi.

Jaekettide vahel ägestunud konkurents on viinud selleni, et kohati olematute toiduainete hindadega antakse toidu väärtusest täiesti vale sõnum. Kui ükskord ka jaeketid ei ole nõus enam oma kasumite arvelt hindu all hoidma samal ajal, kui tootjad ei saa kahjumiga müüa, võib Eesti tarbijaid tabada järsk toiduainete hinnašokk. Siin näen jaekettide suurt vastutust, aga ka suurt rolli kriisiolukorra leevendamisel! Jah, esialgu võib madalate poehindade üle tunda vaid rõõmu, kuid tuleb ikka näha suuremat pilti ja tagajärgi.

Aga just sellised kriisid toovad välja väga selge vajaduse teha meil, tarbijatel, teadlikke otsuseid. Eesti toidutootjate käekäik on otseselt meie valikute teha. Eelistades kohalikke toiduaineid ja jookke, toetame oma ettevõtteid ja riiki.

Ärme unusta, et toit on strateegiline kaup ja toidu kättesaadavus on praegu selge prioriteet. Meie tugevuseks on õnneks kohaliku toiduainetööstuse olemasolu – kes siis veel varustab meid toiduga, kui mitte teie! Kuid toidu julgeolek peab olema ka riigi poolt ja tasandilt tagatud!

Vaatamata eriolukorrale ja erinevatele piirangutele täitis Toiduliit 2021. aastal pea 100%-lt oma tegevuskava, viies planeeritud tegevused, sündmused ja koolitused ellu. Traditsiooniliselt viisime läbi „Südamega Tegija“ (tiitli sai Anne Värä Nõo Lihetööstuse peatehnoloogina) ja „Avatud Toidutööstuste Nädala“ projektid.

Tunnustusena sektorile omistati eelmisel aastal Orkla Eesti juhile Kaido Kaarele ja sel aastal Kikas OÜ juhile Eero Lassile Maaeluministeeriumi hõbedane teenetemärk – palju õnne veelkord Teile! Toiduliit korraldas jõulise Eesti kohaliku toodangu mainekampaania, mis tekitas Eesti meedias üle 170 kajastuse! Jätkuvalt on Toiduliidu südameasjaks „Soeta eestimaist, toeta eestimaist!“ kampaania ning Eesti Parima Toiduaine valimine juba 28. korda!

Viimased aastad on nõudnud kõigilt tööstuste töötajatelt ennastsalgavat pühendumist, mille eest tahan Teid kõiki tänada! Tahan Teid tänada ka selle eest, et 4 rekkat toiduabi läks Toiduliidu liikmetelt otse Ukrainasse – see oli võimas tegu! Te olete kõik tõelised südamega tegijad ning Eesti toidutööstus on maailma absoluutses tipus!

Uuringud kinnitavad, et Eesti toit troonib Euroopas oma puhtuse ja kvaliteedi poolest ning Eesti põllumajandus on maailmas kõige keskkonnahoidlikumate seas. Kui eelistame kodumaist kvaliteetset toitu, siis toetame kohalike toidutootjate väärt tööd. See on eriti oluline praegusel hübriidkriisi ajal.

Lisaks - juba kuuendat aastat on president Kersti Kaljulaid võtnud vastu meie kutse ja leidnud aega ning tahet osaleda konkursi Eesti Parim Toiduaine auhinnatseremoonial. See on kogu meie sektorile väga suur au ja tunnustus.

Aitäh teile ja põnevat päeva! Mõtelgem kaasa ja oleme tugevad!

Mõned korralduslikud nüansid:

- Veebis paremat kätt on küsimuste aken, selle kaudu saate esitada esinejatele küsimusi. Saame need kätte ja küsida!
- Saalis saab küsimusi esitada nõo liikuva mikrofoniga
- Kui on mingeid küsimusi ja soovet, palun pöörduge Liina ja Krista poole!